

PRITARTA

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro
2026 m. d. įsakymu Nr. 3-

RAŠTAS
DĖL VALSTYBĖS SIEKIAMŲ TIKSLŲ IR KELIAMŲ LŪKESČIŲ
AKCINEI BENDROVEI KLAIPĖDOS VALSTYBINIO JŪRŲ UOSTO DIREKCIJAI

I. Tikslas

Šiuo Raštu dėl valstybės siekiamų tikslų ir keliamų lūkesčių akcinei bendrovei Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcijai (toliau – Raštas) pateikiami Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos lūkesčiai dėl akcinės bendrovės Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcijos (toliau – Bendrovė) veiklos kryptių, Bendrovei keliamų tikslų ir veiklos principų.

Raštas yra skirtas trumpojo ir vidutinio laikotarpio valstybės lūkesčiams bei ilgojo laikotarpio Bendrovės vystymosi lūkesčių gairėms nustatyti, Bendrovės pagrindinėms ir kitoms veikloms įvardyti, esminiams veiklos vertinimo rodikliams, informacijos teikimo Susisiekimo ministerijai tvarkai numatyti ir efektyviam Bendrovės ir Susisiekimo ministerijos bendradarbiavimui užtikrinti.

Rašto pagrindu turi būti rengiamas ir (ar) persvarstomas Bendrovės strateginis veiklos planas, nustatomi finansiniai ir nefinansiniai ilgalaikiai bei trumpalaikiai tikslai, atsižvelgiant į valstybės politiką susisiekimo srityje formuojančių teisės aktų, taip pat Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių valstybės valdomų įmonių veiklą, nuostatas.

Raštu Susisiekimo ministerija nesiekia apriboti ar išplėsti Bendrovės ar jos valdymo organų teisių ar pareigų. Bendrovė ir jos valdymo organai pirmiausia privalo vadovautis galiojančiais teisės aktais, Bendrovės įstatais ir kitais Bendrovės akcininko priimtais sprendimais, gerąja įmonių valdymo praktika ir prisiimti atsakomybę už priimamus sprendimus. Įgyvendindami Rašte išsakytus Susisiekimo ministerijos lūkesčius, Bendrovės valdymo organai privalo vadovautis protingumo, skaidrumo, efektyvumo ir racionalaus turto valdymo principais.

II. Bendrovės paskirtis ir veiklos sritys

Bendrovės paskirtis – eksploatuoti Klaipėdos valstybinį jūrų uostą (toliau – uostas), valdyti uosto infrastruktūrą, užtikrinti jo funkcionavimą ir konkurencingumą.

Bendrovės veiklos tikslai yra šie:

1. plėtoti saugią uosto infrastruktūrą ir efektyviai ją valdyti, didinti uosto atsparumą;
2. užtikrinti sklandų akcinės bendrovės „Smiltynės perkėla“ integravimą į Bendrovę;
3. diversifikuoti uosto veiklą ir krovinių struktūrą, plėsti jūrinės inžinerinės pramonės, žaliosios energetikos veiklą uoste;
4. plėtoti uosto veiklą siekiant užtikrinti efektyvias multimodalias sąsajas su vidaus vandenų uostais;
5. vykdyti specialiuosius įpareigojimus:
 - 5.1. statyti, modernizuoti ir plėtoti laivų statybai ir remontui reikalingą uosto infrastruktūrą;
 - 5.2. statyti, modernizuoti ir plėtoti jūrinio vėjo elektrinių ir jų komponentų gamybai, surinkimui ir (ar) sandėliavimui reikalingą uosto infrastruktūrą;
 - 5.3. sudaryti galimybę uosto infrastruktūra naudotis karinėms jūrų pajėgoms.

Susisiekimo ministerija tikisi, kad Bendrovės veikla bus plėtojama Rašte nurodytomis kryptimis, o keliama lūkesčiai taps Bendrovės strateginio veiklos plano, kuriame bus nustatyti jų įgyvendinimą numatantys siektini rodikliai ir reikšmės, dalimi.

III. Nefinansiniai lūkesčiai

Uosto infrastruktūros modernizavimas ir plėtra. Bendrovė turi įgyvendinti bendrojo naudojimo uosto infrastruktūros plėtros projektus, kurie sukuria galimybes uoste saugiai įvesti į uostą net ir didžiausius į Baltijos jūrą įplaukiančius laivus: gilinti laivybos kanalą (iki maksimalaus 17 m gylio) ir palaikyti gylius, plėtoti uosto krantines, užtikrinti tinkamą krantinių būklę, atsižvelgiant į rinkos poreikius bei investicijų gražos tikslų įgyvendinimą. Siekdama pagerinti laivybos ir krovos uoste sąlygas, Bendrovė, ištyrusi potencialių teritorijų sukūrimo ar esamų panaudojimo uosto reikmėms pietinėje uosto dalyje galimybes ir atlikusi vertinimą, turi iki 2028 m. III ketvirčio pietinėje uosto dalyje suformuoti, išplėtoti ir įveiklinti naujas teritorijas 100 ha plote, įskaitant sausumos prieigos infrastruktūros sujungimo su pietiniu aplinkkelio ir kitos reikalingos transporto infrastruktūros suplanavimą.

Bendrovė turi užtikrinti trumpųjų nuotolių, kruizinės laivybos, laivų remonto ir statybos veiklos plėtrai reikalingos infrastruktūros vystymą (atsižvelgdama į valstybės keliamus tikslus dėl nuosavo kapitalo gražos (ROE) ir specialiųjų įpareigojimų apimtį), rezervinių teritorijų panaudojimą, taip pat stiprinti paskirstymo centrų (HUB) veiklą ir taip užtikrinti uosto konkurencingumą, proaktyviai kurti naują infrastruktūrą potencialiems kroviniams, minimizuojant dėl geopolitinių veiksnių kylančių rizikų galimą neigiamą poveikį.

Bendrovė turi ieškoti papildomo kapitalo pritraukimo galimybių, įskaitant ir obligacijų emisijas vietinėje rinkoje neprofesionaliems investuotojams galimybes, ir jas vertinti.

Efektyvus uosto teritorijos naudojimas. Tikimasi, kad Bendrovė kartu su Susisiekimo ministerija periodiškai vertins uosto rinkliavų ir žemės nuomos klausimus. Bendrovės taikomos efektyvaus uosto infrastruktūros naudojimo skatinimo priemonės turi padėti užtikrinti sąžiningą konkurenciją uoste ir motyvuoti uosto įmones veiksmingai išnaudoti uosto teritoriją bei infrastruktūrą, siekti transporto sektoriaus pridėtinės vertės augimo.

Bendrovė turi kurti vertę visoje logistikos grandinėje, siekti veiklos konkurencingumo, derinti savo veiksmus su kitų įmonių ir institucijų sprendimais, aktyviai bendradarbiauti su kitomis įmonėmis (AB „Lietuvos geležinkeliai“, AB Vidaus vandens kelių direkcija, AB „Via Lietuva“), viešosios infrastruktūros valdytojais, savivaldybėmis ir socialiniais partneriais.

Parengties, saugumo ir atsparumo grėsmėms didinimas. Bendrovė sieks prisidėti prie 2025 m. kovo 25 d. Europos Komisijos paskelbtos Europos Sąjungos pasirengimo krizėms strategijos *Readiness 2030*, kuria siekiama remti valstybes nares ir stiprinti Europos pajėgumus užkirsti kelią kylančioms grėsmėms ir į jas reaguoti. Siekdama šių tikslų, bendrovė turi iš naujo įvertinti karinio mobilumo, atsparumo ir parengties situaciją uoste, ypač siekiant užtikrinti nepertraukiamą uosto veiklą krizių atvejais, ir iki 2026 m. liepos 1 d. parengti Bendrovės atsparumo grėsmėms ir karinio mobilumo užtikrinimo strategiją (toliau – Strategija), kurioje turi būti numatytos konkrečios priemonės, apimančios rizikų vertinimą ir prognozavimą, kritinės infrastruktūros apsaugą, karinio mobilumo elementus, kibernetinį atsparumą ir skaitmenizavimą, bei kitus vertinime nustatytus atsparumo ir karinio mobilumo didinimui būtinus elementus. Rengdama Strategiją, bendrovė turi įvertinti 2025 m. liepos 16 d. Europos Komisijos pateiktą 2028–2034 m. daugiametės finansinės programos Europos Infrastruktūros tinklų priemonės, Europos konkurencingumo fondo bei kitų finansavimo instrumentų numatytas finansuoti veiklas ir nuosekliai pasirengti naujam finansavimo periodui.

Mažųjų uostų plėtra. Susisiekimo ministerija tikisi, kad Bendrovė aktyviai prisidės prie tikslo išplėtoti Lietuvos pakrantės ir pamario regiono vandens transporto potencialą integruojant jūrinį ir vidaus vandenų transportą kartu į bendrą Lietuvos vandens transporto

sistemą, tokiu būdu didinant šių dviejų glaudžiai susijusių transporto sektorių pajėgumus. Tikimasi, kad Bendrovė plėtos mažųjų uostelių (marinų) infrastruktūrą, skirtą mažiesiems laivams.

Inovacijos, skaitmenizavimas, tvarumas. Bendrovė turi teikti prioritetus inovatyviems technologiniams sprendimams plėtoti, prisidėti prie Lietuvos susisiekimo srities inovacijų skatinimo, įskaitant inovacijų paklausos kūrimą, ir užtikrinti, kad diegiamos naujos technologijos ir modernūs darbo metodai atitiks valstybės inovacijų plėtros, skaitmenizavimo ir žalumo prioritetus, pagerins tiesioginės veiklos efektyvumą, operatyvumą, bus sukuriama pridėtinė vertė Bendrovei ir jos klientams. Bendrovė turi užtikrinti, kad iki 2028 m. III ketvirčio būtų išvystyta nauja alternatyvaus kuro infrastruktūra: įrengta vandenilio gamybos ir tiekimo infrastruktūra ir elektros tiekimo laivams nuo kranto stotelės.

Bendrovė, skaitmenizuodama procesus ir siekdama, kad teikiamos paslaugos taptų gerokai paprastesnės, sklandesnės ir labiau pritaikytos prie individualių kiekvieno kliento poreikių, turi pasitelkti dirbtinį intelektą ir duomenų technologijas.

Bendrovė taip pat turi prisidėti prie transporto sukeltos aplinkos taršos mažinimo ir, įsigydama (nuomodama) tarnybinius automobilius, veiklai naudojamus laivus ir kitą Bendrovės veikloje naudojamą transportą, prioritetą teikti netaršioms (pvz., naudojančioms alternatyviuosius degalus), inovatyvioms (pvz., savivaldėms) transporto priemonėms.

Atsižvelgdama į parengtą Žaliojo uosto koncepciją, Bendrovė kartu su socialiniais partneriais turi užtikrinti Uosto aplinkos apsaugos politikos, Taršos mažinimo priemonių plano iki 2030 m. įgyvendinimą, priemonių, gerinančių susisiekimą su uostu, įgyvendinimą, vykdyti įgyvendinimo stebėseną ir kontrolę.

Bendrovė savo veikloje turi vadovautis gera tvaraus ir subalansuoto vystymosi praktika, laikytis jos veiklą reglamentuojančių įstatymų, tarptautinių normų ir etikos standartų. Bendrovė, užtikrindama tvarią uosto infrastruktūros plėtrą, turi skatinti krovinių gabenimą į uostą ir iš jo mažiau taršiomis transporto priemonėmis (pvz., geležinkeliais, vidaus vandenimis ir pan.). Bendrovės strategijoje turėtų būti integruoti Jungtinių Tautų darnaus vystymosi principai aplinkosaugos, socialiniu, vartotojų ir žmogaus teisių apsaugos aspektais. Bendrovė turi siekti, kad šie principai būtų įgyvendinami kartu su uosto naudotojais ir uoste veiklą vykdančiomis įmonėmis. Bendrovėje turi būti patvirtinta tvarumo politika, nustatanti tvaraus vystymo kryptis ir principus bei jų įgyvendinimo priemones, kuriomis būtų vykdoma kasdienė Bendrovės veikla ir puoselėjama organizacinė kultūra. Bendrovė informaciją tvarumo klausimais ir apie taikomas darnumo iniciatyvas turi tinkamai atskleisti tvarumo ataskaitoje, skelbti interneto svetainėje ir vykdyti aktyvią komunikaciją.

Dialogas su Klaipėdos miestu. Tikimasi, kad Bendrovė glaudžiai bendradarbiaus su Klaipėdos miesto savivaldybe, siekdama užtikrinti, kad uosto veikla ir plėtra derėtų su miesto bendruomenės poreikiais ir aplinkos kokybės gerinimu. Bendrovė turėtų aktyviai įsitraukti į miesto gyvenimo gerinimo iniciatyvas. Siekiant užtikrinti tvarų ir nuoseklų bendradarbiavimą, iki 2026 m. II ketvirčio būtina sudaryti oficialų bendradarbiavimo susitarimą (programą) tarp Bendrovės ir Klaipėdos miesto savivaldybės, kuriame būtų apibrėžti abipusiai įsipareigojimai, bendri tikslai bei veiksmų planas, orientuotas į miestiečių gerovę, uosto poreikius ir darnų miesto bei uosto sambūvį.

Tikimasi, kad Bendrovė skirs (perduos) Klaipėdos miesto savivaldybei lėšų privažiavimo prie uosto keliams rekonstruoti ir tiesti, kompensuoti savivaldybei nuosavybės teise priklausančių statinių, trukdančių uosto plėtrai, netekimą ir pašalinimą iš uosto teritorijos bei uosto rezervinių teritorijų, atsižvelgdama į finansines galimybes ir valstybės keliamus nuosavo kapitalo gražos tikslus. Tikimasi, kad Bendrovė kasmet savo strateginiame veiklos plane numatys Klaipėdos miesto savivaldybei skiriamas lėšas privažiavimo keliams iki Klaipėdos valstybinio jūrų uosto finansuoti.

Socialinė atsakomybė ir darbuotojų išitraukimas. Bendrovė privalo vykdyti savo veiklą pagal aukščiausius skaidrumo, valdysenos, etikos ir socialinės atsakomybės standartus, taikyti modernius personalo išitraukimo vertinimo metodus ir siekti darbuotojų išitraukimo. Bendrovėje turi būti palaikoma vertybėmis grįsta organizacinė kultūra, sudaromos sąlygos profesiniam augimui. Bendrovė turi diegti ir plėtoti darbuotojų vertybių, kompetencijų kaitos, motyvacijos ir atlygio sistemas, nuosekliai siekti, kad darbuotojams būtų mokamas jų darbą ir rinkos sąlygas atitinkantis atlygis, kurti patrauklią darbo aplinką, sudaryti sąlygas dirbti individualių poreikių turintiems žmonėms, puoselėti ir įgyvendinti lygių galimybių ir įvairovės principus. Susisiekimo ministerija tikisi, kad Bendrovės stebėtojų taryba, valdyba ir vadovybė plėtos nuolatinį ir konstruktyvų dialogą su darbuotojų atstovais.

Susisiekimo ministerija tikisi, kad valstybėje kilus ekstremaliosioms situacijoms ar kitoms nenumatytoms aplinkybėms, darančioms reikšmingą poveikį visuomenės gerovei ir saugumui, Bendrovė bus socialiai atsakinga ir ieškos galimybių prisidėti prie valstybės veiksmų, kovodama su šių situacijų ir aplinkybių padariniais. Atsižvelgiant į pasikeitusią grėsmių struktūrą Bendrovė turi aktualizuoti patvirtintą Saugumo planą ir įgyvendinti Susisiekimo ministerijos Mobilizacijos plane Bendrovei numatytas priemones.

Klientų aptarnavimo kokybė. Bendrovė turi užtikrinti klientams teikiamų paslaugų vertę, plėsti paslaugas, gerinti aptarnavimo kokybę, taip didindama klientų pasitenkinimą paslaugomis. Bendrovė turi užtikrinti, kad uosto infrastruktūra, įskaitant ir uosto naudotojų infrastruktūrą, būtų pritaikyta ir draugiška individualių poreikių turintiems žmonėms, kad būtų taikomi pagalbos individualių poreikių turintiems asmenims kokybės standartai, rengiami atitinkami personalo mokymai. Bendrovė turi užtikrinti 2021 m. birželio 1 d. Memorandumo dėl transporto priemonių ir transporto fizinės ir informacinės infrastruktūros pritaikymo individualių poreikių turintiems žmonėms nuostatų nuoseklų įgyvendinimą.

Skaidrumas ir rizikų valdymas. Bendrovėje turi būti įdiegtos tokios atsparumo korupcijai priemonės ir procesai, kurie užtikrintų, kad Bendrovės veikla būtų plėtojama skaidriai ir sąžiningai, o viešieji pirkimai būtų vykdomi vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo ir kitų norminių teisės aktų nuostatomis. Bendrovėje turi veikti efektyvi rizikų valdymo sistema, skiriami pakankami ištekliai rizikų valdymo procesams kontroliuoti, turi būti tinkamai užtikrinti valstybės nacionalinio saugumo interesai, reguliariai peržiūrimas Bendrovės saugumo planas. Investicijų planavimas ir naudojimas turi būti pagrįsti įvertinus su tuo susijusias rizikas.

Bendrovė turi užtikrinti, kad būtų viešai skelbiama visa informacija, nurodyta Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintame Valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumo užtikrinimo gairių apraše.

Bendrovė, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymo nuostatomis ir kitais duomenų pateikimą pakartotinai naudoti reglamentuojančiais teisės aktais, turi užtikrinti, kad atvertini duomenys būtų inventorizuoti, atverti ir pateikti Lietuvos atvirų duomenų portalui.

Geroji valdysena. Bendrovė, atsižvelgdama į viešosios įstaigos Valdymo koordinavimo centro (toliau – VKC) teikiamas rekomendacijas valdysenai gerinti, turi užtikrinti geriausią praktiką atitinkantį valdymą. Šiuo tikslu Bendrovė turi ne tik užtikrinti, kad valstybės valdomų įmonių gerojo valdymo indekso vertinimo metinėse ataskaitose Bendrovė būtų vertinama ne žemesniu kaip A įvertinimu, tačiau privalo vykdyti nuolatinę (kasmetinę) papildomų gerosios valdysenos indeksų (įtrauktis ir dialogas, skaitmenizacija, atsakomybės valdymas, etikos ir interesų konfliktai, tvarumas ir socialinė atsakomybė) rodiklių stebėseną ir vertinimą bei vadovautis Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos rekomendacijomis valdysenos srityje.

Bendrovė savo veikla turėtų saugoti ir gerinti reputaciją, atlikti reputacijos pokyčių tyrimus, taip pat efektyviai naudoti išorinę bei vidinę komunikaciją.

Bendrovė turi užtikrinti, kad specializuoti nefinansiniai veiklos rodikliai, kurie kasmet derinami su VKC, būtų pasiekti.

IV. Finansiniai lūkesčiai

Bendrovės ilgalaikis pelningumas turi atitikti Vyriausybės nustatytąjį.

Bendrovė turi užtikrinti, kad optimalus kapitalo struktūros rodiklis atitiktų Vyriausybės nustatytąjį.

Dividendai turi būti mokami vadovaujantis Vyriausybės nustatyta tvarka.

Bendrovė turi užtikrinti, kad specializuoti finansiniai veiklos rodikliai, kurie kasmet derinami su VKC, būtų pasiekti.

V. Bendri lūkesčiai dėl veiklos principų

Bendrovės galutiniai savininkai yra mokesčių mokėtojai, tad Bendrovės valdymo organai privalo dėti visas pastangas, kad Bendrovė ir jos turtas būtų valdomi skaidriai, efektyviai, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos gyventojų ir ūkio subjektų lūkesčius ir poreikius.

Bendrovės valdymo organai tiesiogiai atsako už Bendrovei LR Vyriausybės ir akcininkų keliamų lūkesčių ir tikslų įgyvendinimą. Bendrovė informaciją apie Rašte išdėstytą valstybės lūkesčių įgyvendinimą Susisiekimo ministerijai teikia ketvirčiui pasibaigus per 20 kalendorinių dienų.

Bendrovės stebėtojų taryba ir vadovas turi kasmet pristatyti Susisiekimo ministerijos vadovybei atnaujintą strateginį veiklos planą, metinius biudžetus ir rezultatus, metinės stebėtojų tarybos įsivertinimo išvadas.

Bendrovės stebėtojų taryba veikia nepriklausomai, tačiau Bendrovė ir (ar) stebėtojų taryba turi iš anksto informuoti Susisiekimo ministeriją apie esminius Bendrovės sprendimus ir vykdyti Bendrovės įstatų ir Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymu priskirtas funkcijas. Esminiais sprendimais laikomi stebėtojų tarybos priimami sprendimai dėl:

- stebėtojų tarybos narių potencialių interesų konfliktų;
- potencialių teisminių ginčų;
- galimų Bendrovės darbuotojų ar susijusių šalių sukčiavimų;
- esminių Bendrovės veiklos pokyčių;
- Bendrovės struktūros pokyčių, didesnio masto darbuotojų kaitos;
- Bendrovės vadovo pasikeitimų;
- Bendrovės valdybos sudėties pasikeitimų;
- didelių įsigijimų ar pardavimų;
- inicijuojamų naujų didesnės apimties investicinių projektų;
- galimos žalos visuomenei, gamtai, ekonomikai ar valstybės saugumui;
- spaudos pranešimų, kurie gali reikalauti Susisiekimo ministerijos atstovų komentarų;
- bet kokio masto korupcijos ar politinės intervencijos;
- potencialių grėsmių nacionaliniam saugumui;
- kitų esminių rizikų, keliančių grėsmę Bendrovės veiklos tęstinumui, reputacijai.

Bendrovės stebėtojų taryba turėtų vadovautis protingumo principu ir informuoti apie kitus potencialiai su savininko interesais susijusius svarbius sprendimus.